

Βιβλιογραφία

ΚΙΡΚΑΣΙΟΙ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Ἐπισημειωμένη ἐπιτομή ἢ ἰστορικοὶ συνέχουν τοὺς Κιρκασίους μετ' ἄλλων τουρκικῶν φυλῶν τῆς Ἀσίας. Εἰς παλαιὰν τινα ἐγκυκλίον παιδείαν ἀναγινώσκοντες ἐπὶ τῇ κιρκασικῇ γλῶσσᾳ συγγεγραμμένον πρὸς τὴν εἰδικὴν περισσότερον ἀπὸ πάντων ἄλλων οὕτιμα γλωσσῶν. Ἐν τούτοις εἶναι ἀνεπιβεβαίωτον ὅτι οἱ σημερινοὶ Κιρκάσιοι τῆς ἀσίας φυλῆς εἶναι οἱ ἀπ' εὐθείας, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων κατοικῶν τῆς περιφερείας: ἐκείνης τοῦ Κιρκάσου, ἧς ἀπὸ ἀμνημονουμένων χρόνων ἤτο γνωστὴ εἰς τοὺς Ἕλληνας (μυθικῶς τοῦ Προμηθεύς, ἐκστραταία τῶν Ἀργοναυτῶν).

Αἱ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων παλαιὰ αὐτὰ σχέσεις ἐξηκολούθησαν καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους καὶ κατὰ τὸν Μεσαίωνα. Φησὶν ὅτι ἐπὶ κατέλιπον ἐν τῇ γῆρᾳ Ἰχνη θαυτότερα τῶν ὑποτιμημένων. Ὅχι μόνον οἱ κιρκάσιοι εἰς τὴν γῆν ἠρξάντο, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνας ἐπὶ τὴν Κιρκασίαν ἤλθον ἀκρίβη καὶ σήμερον εἰς τὰς νηπιάδας τῶν σχέσεων γραφῆται ἐπιτομὴ τῇ ἑλληνικῇ.

Ἐκ περισσοῦ ἰκαναὶ ἀρχαῖαι οἱ κοινότητες τῆς Κιρκασίας φέρουν ὀνόματα ἑλληνικὰ ὅτινα ἀποφθεγγοῦν ἢ ἀποκαλύφουν εἰς τοὺς Τούρκους. Ὁ γράφων τὰς γραμμάς ταύτας ἐγνώρισε ὅτιν κιρκάσιον τὸ ἀληθινὸν ὄνομα τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ αἰγιόργης. Ἐν Τουρκικῇ οὗτος ἔφερε τουρκικὸν ὄνομα. Ἐἶχεν ἀναμιχθῆ εἰς τὸ ναοτουρκικὸν κίνημα, ἀπέτελλε μέλος τοῦ κινήματος. Ἐνώσεως καὶ Προόδου ἔξελέγη βουλευτὴς ἐν τῇ τουρκικῇ Κοινοβουλίᾳ καὶ ἐπηρέσθη μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1910 τὸ ἡμεπίσημον τηλεγραφικὸν πρακτορεῖον τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως.

Διὰ τοὺς εἰς τὰ ἔθνο-οικτικὰ καταγινόμενους σοφοὺς ὅτι οὐκ εἶναι οὐδὲν εὐρὸ στάδιον μελετῶν πρὸς ἐξερευνῆσιν τῆς πραγματικῆς καταγωγῆς τῶν Κιρκάσιων. Ἰσως ζῶντοι ἀνακαλύφουν πολὺ τιμα διδάγματα ἐν σειρά φουλλαίων, ὅτινα ὀνόματι τὸν τίτλον Ἐβρυκαλαρῆν (τὰ εβρυκὰ μου) ἰδρυσθεύσαν ὁ πρόην φρούραρχος Ἀδριατικῶν. Γιουσουφ πασάς, ἀνήκων καὶ αὐτὸς εἰς ἀρχαίαν ἀρχοντικὴν κιρκασιανὴν οἰκογένειαν (ὃ ὁποῖος ὡς εἴλεπε ὁ ἀναγνώστης ἔγραψε τὸν τίτλον ἑπὶς προσέθετα οὗτος σήμερον).

Ὁ συγγραφεὺς ὑποστηρίζει ὅτι τὰ φουλλαῖα ταῦτα εἰς πολλοὶ λαοὶ εὐρωπαϊκοί, ἰδίως οἱ ἀρχαῖοι Κελτοὶ καὶ οἱ Βάσκοι τῆς σήμερον κατέγονται ἐκ Κιρκασίων. Παράθεται μάλιστα λέξεις ταυτοσημείων ἐν τῇ Κιρκασιανῇ καὶ ἐν τῇ τῶν Βασκῶν γλώσσῃ. Αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Θράκης εἶνε Κιρκάσιοι, διότι ἡ λέξις Θράξιας, πληθυντικὸν τοῦ θράξ ἐν εἶναι ἄλλο παρὰ οἱ Τσερκάξ, πληθυντικὸς τοῦ Τσερκάξ. Ὁ Γιουσουφ πασάς φαίνεται περασευθεὶς ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἐκ τοῦ ζήλου τοῦ να ἀποδείξῃ ὅτι πάντες οἱ ἐπὶ γῆς λαοὶ εἶνε Κιρκάσιοι. Διότι ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι ἐν πρέπει νὰ βασιζόμεθα ἐπὶ τῷ πληθυντικῷ Θράξιας, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐνκοῦ θράξ, φαίνεται ἠλοιομένον ὅτι ἡ λέξις Τσερκάξ εἶναι ἄρα παρὰ Τούρκους ἐν χρήσει ἀραδικῶς τύπος Τσερκάξ. Ἐν τούτοις οὗτος ἐπὶ τῆς φαινομενικῆς ταύτης κυρίως ἀπηγγέσθαι ὡς Θράξιας καὶ Τσερκάξ ἐπλήρυσεν ἐλόκληρον τόμον ἐκδοθέντα πέρυσιν, εἰς τὸν ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ Θράξιας ἦσαν Κιρκάσιοι.

Ἐτερον ἐπιχείρημα, ἐπὶ πλέον ἀλλόκοτον, ἀλλο εὐρεῖται ἐν τῇ παρεξήγησιν τοῦ καθ' ἡμῶν ὁ ὄμηρος ἦτο καὶ αὐτὸς Κιρκάσιος ἢ τουλάχιστον κιρκασιακῆς καταγωγῆς. Ὁ γράφων εἰς τὴν ἐπιτομὴν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ὀδοσείας, ὁ Γιουσουφ πασάς προσθέτει σήμερον καὶ τὴν Κιρκασίαν καὶ εἰς ἐπίμετρον καὶ αὐτοὶ οἱ Τρώες ἦσαν Κιρκάσιοι. Εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ ὄμηρος καίτοι γράφει ὡς Ἑλλῆν ἐπὶ τὴν ἑξήρως τῶν Τρώων χρησιμοποιεῖ τὸ ἐπίθετον ἱερός ἐνοσὸν τὸ Ἴλιον (Ἴλιος ἶσθ' ἢ, ἐξ οὗ κατασκευάζονται ἀσπαράγιστοι ὡς ἔτραφε πρὸς τοὺς Τρώας τοὺς φιλετικῶς τοῦ ἀδελφοῦ!! Αὐτὸς ὁ ὄμηρος εἶπε ἦτο καταγωγῆς κιρκασίας!

Ὁ Γιουσουφ πασάς εἰσέειδεται ἐπὶ ἐτυμολογικῶν λόγων ἀναφέρει ὀνόματα μερῶν καὶ λέξεις ἐκ τῆς ὀμηρικῆς διαλέκτου ὡς ὅτι ἦδονα τὸ τις ν' ἀνεῖρη κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἦττον παρεφθαρμένης ἐν τῇ κιρκασιανῇ γλώσσῃ. Ἰστορηθῆται πρὸς τούτους ὅτι ὁ ὄμηρος περὶ τὴν ἑλληνικὴν θάλασσαν κατὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ παλιόστου ἐπὶ ἀναλήθη οὐχὶ ἀνὰ τὴν Μεσόγειον ἀλλ' ἐν τῇ Εὐξεινῇ θάλασσῃ ἐπὶ ἡ Σαρία ἐν εἶναι ἢ Κέρκυρα ἀλλὰ νησὶς τις ἐν τῇ Μαύρῃ θάλασσῃ εἶ ἢ ὀμηρικῇ Ἰθάκῃ καίτοι: οὐχὶ εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος ἀλλ' εἰς τὸν Εὐξεινον Πόντον καὶ ἀκριβῶς εἰς τὰ παράλια τῆς Κιρκασίας.

Πατρὶς Κ/π. 2 ἰσθμῶν 1919

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἐν τούτοις ἐνταυρίσαν ἡ ἀσπί-
 ρωσιον τῆς περατηφόρας τοῦ θεοῦ
 νὰ ἐδώσωμεν ἀπλή. Ἰδέαν τῶν περὶ
 Ἑλλήνων ἐπικρατουμένων ἰσθμῶν
 παρὰ τοὺς Κίρκαστας; ἔτσι ἔ-
 γουν ποῖαν τινα παύσειν. Καὶ
 βεβαίως ἀφοῦ στρατηγὸς καὶ εὐ-
 γυνεὶ; Κιράστις; ἔλαρονται ἐπὶ
 τινα μετὰ τοῦ Ὀμήρου, Ὀδυσσεύς;
 ἄρχων Ἑλλήνων καὶ ἀρχὸν
 ἔλαρον σαγγερέτιν ὡν, εὐμφο-
 ρεὶ εἰς τὸ ἀσθηματώδη νὰ εὐρεθῆ
 καταλληλότερον ἔλαρον; συνεννοί-
 ασι; Ἑλλήνων καὶ Κίρκαστων,
 ἐπὶ ἡ Ἰσθμῶν προσεγγίξει ἰκνίσι
 μετὰ παύσειν τριάντα αἰώ-
 νων καὶ ἐπὶ ὅποιαι ἀγωνίζονται
 σήμερον κατὰ τοῦ κοινῶς ἐχθροῦ.
Ν. ΜΟΣΧΟΣ

ἀν μᾶς ἐπιτρέπει ὁ χρόνος νὰ
 παρακολουθήσωμεν τὸν Κροάσιον
 συγγραφεὴ εἰς τὰ πέρα πολλῶ μαλ-
 λιὰ κοσμοῦ τῶν συμπερασματικῶν
 του, τὰ περιδιδόντα κυρίως; ἀ-
 γνοῦν τῆς ἀρχαίας καὶ συγγέ-
 νου ἑλληνικῆς. Ἐκρημάθη λέ-
 γομεν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ δύναται
 νὰ διακρίσῃ ἰσθμῶν ἐπιστημ-
 νικῆς ἀξίας καὶ ὅτι εἶναι τομῆσιν
 νὰ συζητῆ περὶ τῆς σημερινῆς
 γλώσσης ἰσθμῶν καὶ τὴν ἀνα-
 χριστὴν τῆς λέξεως. Ἐνομοῦσμεν ἐπὶ

Κιρκασίας

Γ. Κ. Σουλίου

Ὁ στρατηγὸς Ἰζζὸς Πασφῶν ἐντὶ τῶν ἡμε-
 ρῶν αὐτῶν τοῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν 193

ὁμοῦσμεν, ὅτι οἱ Κιρκασίας καὶ
 ὁμοῦσμεν τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων καὶ
 ὁμοῦσμεν τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ